

Izredna številka

Slovenci in Italijani združeno manifestirajmo proti fašizmu in zahtevajmo razpust MSI!

Občinski svet v Florenci je odobril zahtevo po razpustu MSI. Fašisti, ki so prišli v to mesto, opremljeni s pendreki in z drugim orožjem, prepevajo fašistične himne, so imeli namen proslaviti svoj pokrajinski kongres. Vodili jih je sin boglasnega fašista Caradonna. Kot v Genovi lanskega junija, so prejeli tudi v Florenci, to kar so zaslužili. Kongres se ni mogel vršiti. Da bi se maščevali, so začeli napadati mirne meščane. Napadli so celo mestnega župana La Pira. Od tu sklep, občinskega sveta, maven odgovor mesta in vsega italijanskega antifašizma.

Potrebno je, je poudaril župan iz Florencie v spomenu, ki jo je poslal predsedniku Granchiju, izločiti plebel, ki je dvajset let zatrpel Italijane. In žalostno je ponoviti to šestnajst let po svoboditvi, ko smo vsak dan pričala neverjetni popustljivosti, ki jo kaže politična oblast do novega fašizma, ki žali Odporniško gibanje, pozdravlja po dučejevsko prepeva, fašistične himne, povečuje razizem, organizira atentate in tepistične napade, oskrunja grobove padlih borcev za svobodo. Vse to se lahko dogaja, ker za tem stoji veliki interes, stoji sodniki, ki oprašajo skrunilce Matteottijevega spomenika obsojajo pa antifašiste, ki so se udeležili bojev lanskega junija in Italija, se zaganjajo z vso močjo proti umetnosti, kinu in gledališču; zato ker se

oblasti, na visokih in nižjih položajih, zanimajo samo za organiziranje nasilne akcije proti mirnim manifestacijam delavcev v Trstu, Tržiču, Augusti, Marsali, Bologni, Neaplju, Salerno in v vsch krajih, kjer se izkoriščani borijo za izboljšanje svojih življenjskih pogojev in zahtevajo spoštovanje demokratičnih svoboščin, ki jih jamči republiška ustava. Vse to se dogaja, ker vlada, ki se proglašja za demokratično, in ki se včasih skuša prikazovati kot antifašistična, noče uveljaviti ustave, sabotira diskusije o zakonskem predlogu, ki ga je postavil senator Parri že lanskega julija, o razpustu Italijanskega socialnega gibanja - MSI.

To je problem, ki zanima tudi nas Tržičane. In še kako nas zanima!

Trst je mesto, kjer fašisti prejema, sorazmerno z drugimi mesti v Italiji, največ glasov na volitvah. Tu imajo skoraj vojaško organizacijo in uživajo podporo oblasti, in osebnosti tistih strank, ki se proglašajo za «italianissime», zlasti Krščanske demokracije.

Fašisti v Trstu so vedno živeli v ozračju legale in so lahko povzročali škvadristske akcije, popolnoma brezskrbni ne da bi bili za to kaznovani. Fašisti so bili jedro famoznega odbora «za obrambo italijanstva», kate-

VITTORIO VIDALI

(Nadaljevanje na 2. strani)

Tržaška federacija KPI je pretekli teden priredila več javnih zborovanj, na katerih so govorniki obravnavali sedanje politične probleme in zlasti probleme borbe za pravice Slovencev v zvezi z izvajanjem določil Posebnega statuta in borbe proti fašizmu. Neka tera zborovanja so bila na sedežih sekcij, druga pa na prostem. Večja zborovanja na prostem so bila v Križu, Boljuncu in pri Sv. Jakobu v Trstu. Na gornji sliki: zborovanje pri Sv. Jakobu v Trstu med govorom poslanca Vidalija.

Protesti proti fašističnim provokacijam

Fašistični in rasistični podvigi proti Slovincem so stvar, ki resno vznemirja vso demokratično in antifašistično javnost. Zaradi teh podvigov so zlasti zaskrbljeni Slovenci. Ti dogodki so našli po vsem našem Ozemlju velik odmev. O tem se je govorilo tudi na sejah občinskih svetov in odborov in tudi na pokrajinskem svetu.

V zadnjih dneh so občinski odbori v Miljah, Dolini, Zgoniku, Repentabru in Nabrežini izglasovali posebne protestne resolucije. V nekaterih izmed teh resolucij se zlasti odločno postavlja zahteva po razpustu fašistične MSI. Tudi tržaški občinski svet je po zaslugi komunističnih svetovalecev spregovoril o teh problemih in sam župan je bil prisiljen obsoditi fašistično delovanje. Tržaški župan je postal tudi svojemu kolegu v Florenci izraze solidarnosti zaradi napada po fašistih. Skupina fašističnih svetovalecev je ostala v občinskem svetu popolnoma osamljena in je ob neki priliki celo zapustila sejno dvorano. Tudi pokrajinski predsednik Delise je po intervenciji našega svetovaleca tov. Gombača poslal izraze solidarnosti županu v Florenci.

Resolucija naše Federacije

Naša Federacija je te dni objavila posebno resolucijo, v

Tržaška federacija KPI vabi vse demokratične stranke, naj obsodijo fašizem

kateri poziva vse tovariše k največji budnosti proti fašističnim podvigom. Resolucija naglašja nujnost ustvaritve najširše antifašistične enotnosti v Trstu in vabi vse demokratično prebivalstvo naj odločno zahteva razpust MSI.

Naša Federacija je spričo nadaljnjih fašističnih provokacij, ki se dogajajo tako v Trstu, kot v drugih krajih Italije, pred nekaj dnevi poslala vsem antifašističnim političnim strankam v Trstu posebno pismo, katerega vsebino objavljamo tu spodaj.

Pismo, ki ga objavljamo, je bilo poslano naslednjim strankam:

KD, PSI, PSDI, PRI, PLI, NSZ, SDZ in radikalcem.

Pismo Federacije

«V teh tednih prihaja do zelo resnih dejanj, ki so nesporno prežeta s fašističnim duhom. Fašistični napisi, oskrumbe spominskih kamnov z imeni padlih za svobodo in manifestacija na trgu Unità, na kateri je prišlo celo do ponašanja s fašističnimi pozdravi.

Vse to spada v vrsto dogodkov, ki se pojavljajo v raznih krajih države, med katere spada tudi nedavni dogodek v Florenci. Za nedeljo je na sporedu shod Mladinskega odbora za nacionalno budnost, ki s potvrditvijo Stoletnice, stremi po ponovnih provokacijah. Dejstva so preveč znana in ni potrebno, da bi jih objasnjevali.

Spričo tega fašističnega prekipenja, ki se kaže v Trstu kot v vsej Italiji, se naša Federacija obrača na vse gori navede stranke, zato, da bi našli pot za soglasno obsodbo in za sporazumno akcijo za preprečitev fašističnega pohlepa.

Naša Federacija smatra, da mora Trst, ki je bil odklovan z zlato kolajno Odporniškega gibanja, bodisi na skupnem sestanku ali z odločnim zavzetjem stališča, ostati vreden svojih najboljših sinov, ki so padli za svobodo in mora zaježiti pot fašistom.»

Za četrtek zvečer je bila sklicana seja občinskega odbora

v Zgoniku. Na dnevnem redu se je bilo tudi glasovanje o protestni resoluciji proti fašizmu. Osnutek te resolucije, ki ga objavljamo, smo prejeli v trenutku, ko je bil list pripravljen za tisk.

Protest občinskega odbora v Zgoniku

Rasistične demonstracije proti Slovincem, ki jih organizirajo fašisti, se še vedno nadaljujejo ob tih popustljivosti oblasti, ki so odgovorne za javni red in varnost vseh državljanov. Po prvih izgredivih, ki so jih organizirali fašisti pretekli mesec, po napadih na Slovence in na slovenske ustanove v Trstu, po oskrumbi spomenikov padlih za svobodo, ki so postavljene na griču Sv. Justa v Trstu, je prišla skupina fašističnih pobalnov in pretepačev razgrajati celo v Veliki Repen in žaliti tamkajšnje prebivalce ter jim groziti; v ponedeljek zvečer pa je prišlo do ponovnih manifestacij proti Slovincem v Trstu, med katerimi so se nekateri fašistični nestrpneži ponašali z dučejevskimi pozdravi na trgu Unità in so celo sramotili Generalnega vladnega komisarja dr. Palamaro. Vse te manifestacije spadajo v vrsto organiziranih provokacij, ki se dogajajo po vsej državi, kar zgovorno potrjuje med drugim tudi

Nadaljevanje na 2. strani

Javna zborovanja KPI

V soboto 25. marca ob 20. uri bodo javna zborovanja v sledečih vaseh:

na PROSEKU govori ta tov.

Karel Šiško in **Jole Deferri**

v KRIŽU govori ta tov.

Paolo Sema in **Mirko Kapelj**

v BOLJUNCU govori ta tov.

Franc Gombač

v DOLINI govori ta tov.

Dušan Lovriha

Geslo vseh teh zborovanj je:

“Boj proti fašizmu,”

Resolucija Federacije o slovenskih problemih

Federalni komite in Federalna kontrolna komisija KPI v Trstu sta v soboto zaključila diskusijo o politiki partije v borbi za obrambo narodnostnih pravic Slovencev in za mirno sožitje med prebivalstvom na Tržaškem ozemlju. Referat, ki ga je ob

začetku diskusije podal tov. Vidali, je bil po široki diskusiji, soglasno odobren. Ob zaključku diskusije je bila soglasno sprejeta tudi sledeča resolucija:

Federalni komite in Federalna kontrolna komisija Avtonomne tržaške federacije KPI sta ob priliki manifestacij in izgrediv, ki so jih organizirali fašisti in ob priliki nesramne šovinistične kampanje za podžiganje šovinistične mrznje proti Slovincem in proti uveljavitvi pravic, ki jih Slovincem na Tržaškem ozemlju jamči Posebni statut Londonskega sporazuma z vso odločnostjo poudarjata veljavnost svojega stališča do najvztrajnejše borbe za zaščito teh pravic; izražata svoj odločen protest proti popustljivosti, ki so jo kazale vladne oblasti do tepističnih manifestacij fašizma in proti vladni politiki, ki je doslej preprečevala popolno uveljavitev sprejetih mednarodnih obveznosti, kakor tudi uveljavitev določil republiške ustave; obsojata stališče, ki so ga zavzele krajevne in vsedrjavne nacionalistične organizacije, ki so podpirale šovinistična čustva, zlasti med študenti, ki niso deležni demokratične vzgoje v šolah in so zato dostopnejši za preslepitev s strani zlonamernih elementov, ki špekulirajo z njihovo nevednostjo in z njihovimi nacionalnimi čustvi.

Federalni komite in Federalna kontrolna komisija obvezujeta vse člane partije naj vodijo široko akcijo za razjasnitev demokratičnega pomena borbe za pravice slovenskega prebivalstva in za pridobitev najširših plasti slovenskega in italijanskega prebivalstva za ideale proletarskega internacionalizma, za vedno večjo učvrstitev bratstva med Slovenci in Italijani v skupnih bojih na gospodarskem, socialnem in političnem področju in za razširitev vrst KPI, tako med Slovenci kot med Italijani ter za vedno večjo krepitev borbe na splošno in za narodnostne pravice Slovencev še posebej.

Protesti proti fašizmu

(Nadaljevanje s 1. strani)

dva nedavna dogodka: manifestacija proti dvojezičnosti na Tržaškem ozemlju, ki so jo skušali fašisti prirediti v Benetkah in napad na župana mesta Florenca. Za nedeljo sklicuje fašistični odbor za nacionalno budnost manifestacijo na trgu Unità v Trstu, pod pretvezo, da hoče proslaviti 100-letnico zedinjenja Italije. Toda jasno je, da ima omenjeni odbor čisto druge namene, saj so fašisti tisti, ki so prizadejali toliko gorja vsej Italiji, najmanj poklicani za tako proslavljanje. Zato občinski svet občine Zgonik, medtem, ko vabi vse prebivalstvo občine k najširši enotnosti in budnosti, poziva pristojne oblasti, naj sprejmejo vse potrebne ukrepe za preprečitev fašističnih provokacij in za prenehanje žalitev Slovencev.

Tudi vodstvo tržaške socialdemokratske stranke je obsodilo fašistične provokacije.

Tako so v Firencah "sprejeli" fašistične provokatorje

Firence. Luksuzni avto, s katerim so fašisti pripeljali propagandne in izzivalne letake in orožje so demokratični meščani prevrnili. Vse mesto je vstalo proti fašističnim provokatorjem. To je sijajen vzgled antifašistične enotnosti. Kot je znano je imel to dogodek velik odmev po vsej Italiji. Tudi tržaški občinski svet je poslal izraze solidarnosti županu iz Firenc, ki so ga fašisti napadli. Tako «plačilo», kot so ga prejeli fašisti v toskanski prestolnici, bi bili zaslužili tudi tisti tržaški fašisti golobradci, ki so prejšnjo nedeljo rogovilj v Repnu in žalili tamkajšnje Slovence.

Intervencije našega poslanca v parlamentu

Tudi v času po izidu zadnje številke našega lista je poslanec tov. Vidali posredoval na pristojnih mestih v Rimu za rešitev raznih perečih problemov, ki zanimajo prebivalce našega ozemlja. Na tem mestu bomo navedli nekatere intervencije, ki zlasti zanimajo naše bralce.

V zvezi s pozivom, ki so ga prejeli številni prebivalci iz gornje tržaške okolice, naj se predstavijo pred vojaškim sodiščem, ker so obtoženi, da so leta 1943 «dezertirali» iz italijanske vojske, oziroma iz takoiimenovanih «Bataglioni speciali», je dne 15. marca naslovil na obrambnega ministra interpelacijo, z zahtevo, naj mu da pismen odgovor na postavljena vprašanja. V interpelaciji, poslanec Vidali navaja naslednje:

O zadevi fantov s Proseka in Saleža

Dne 9. marca 1943 zjutraj so vojaški oddelki obkolili vasi Prosek in Zgonik ter pobrali okrog 40 mladincev starih od 17 do 19 let, ki niso bili podvrženi vojaškimi obveznostim. Na podoben način so pobrali že nekaj tednov prej tudi mladeniče iz Postojne in St. Petra na Krasu. To so storili za to, da bi onemogočili odhod mladeničev v partizane. Po krajšem priporu na karabinjerski postaji na Proseku, so bili fantje odpeljani v rojansko vojašnico, naslednji dan pa so bili izročeni tržaškemu vojaškemu okrožju, odkoder so jih odpeljali v Potenzo in v Aquilo. Po enem mesecu so bili dodeljeni redni edinici. Ti mladeniči so morali, čeprav

po zakonu niso bili dovolj stari, da bi služili redni vojaški rok, napraviti tudi vojaško prisego. Dodeljeni so bili delavskim enotam, istočasno pa so morali delati tudi vojaške vaje. Ker pa so bili Slovenci — «allogeni» — jim niso dali orožja. Kasneje so bili poslani v Foggio, kjer so jih nastanili v barake ob letališču, ki je služilo za pristajanje nacističnih zrakov. To letališče so zato pogostoma bombardirali Američani. Okrog 70 mladeničev se je na predvečer 8. septembra 1943 znašlo na komandi polka v Aquili. Po kapitulaciji so jim višji oficirji ukazali, naj se razidejo. Tako so se slovenski fantje iz tržaške okolice napotili proti svojim domovom. Nekateri so srečno prispeli domov, a marsikateri je med potjo izgubil življenje.

Pred nekaj meseci so karabinierji s Proseka poklicali nekatere izmed njih in jih izprašali, pred kratkim pa so dobili poziv, naj pridejo na vojaško sodišče v Padovo.

Vprašujem pristojnega ministra, tako se zaključuje interpelacija našega poslanca, ali ne smatra za potrebno posredovati za to, da se razveljavijo pozivi naj prizadejajo pridejo pred vojaško sodišče.

O fašističnih napisih

Tudi v zvezi s fašističnimi napismi, ki žalijo Slovence, katere so običajni «neznanci» napisali na veži slovenske šole pri Sv. Jakobu v Trstu, je poslanec Vidali naslovil tako na ministrskega predsed-

nika, kakor tudi na ministra za javno vzgojo in za notranje zadeve interpelacijo, v kateri zahteva pojasnila, kaj nameravajo ukreniti, da se kaj takega ne bo več dogajalo. V interpelaciji, ki je bila predložena dne 10. marca, je nadalje poudaril, da so se v zadnjem času tudi na raznih poslopih v mestu pojavili napisi proti Slovincem in gesla, ki povečujejo fašizem. Zahteval je, naj pristojni ministri sprejmejo potrebne ukrepe tako proti mazačem zidov, kakor proti tistim, ki te mazače pošiljajo k temu nečednemu poslu.

„Saturnia“ in „Vulcania“

Pred kratkim so se razširile vesti, po katerih naj bi nameravali postaviti iz prometa potniški prekoceanski ladji «Saturnia» in «Vulcania», ki vzdržujeta progno med Trstom in New Yorkom. Tudi v zvezi s temi vestmi je naš poslanec naslovil na pristojnega ministra interpelacijo, v kateri zahteva pojasnila. V interpelaciji poudarja tudi nujnost pozitivne prometa, gradnje novih ladij in nova nakazila za tržaške ladjedelnice.

V zvezi z vestmi, da je odpovedana gradnja tržaškega VII. pomola je tov. Vidali naslovil posebno interpelacijo na ministra za javna dela.

Za podporo živinorejcem

Za zaključek naj omenimo še interpelacijo, ki jo je že dne 8. marca naslovil na ministra za kmetijstvo, v kate-

Solidarnost s španskimi političnimi jetniki in izgnanci

V teh dneh se vrši v Parizu mednarodna konferenca solidarnosti s španskimi političnimi jetniki in izgnanci. Konferenci so tudi tržaški antifašistične organizacije poslale izraze solidarnosti. Pismo, ki so ga poslala Zveza partizanov Italije - ANI, Zveza bivših političnih antifašističnih preganjancev ANPIA, Nova Delavska zbornica - CGIL, Zveza demokratičnih žena - ZDF, Združenje prijateljev «Calderario del popolo», Krožek univerzitetnih študentov «Marchesi», Krožek srednjih šolcev «Curiel», Krožek socialne študije «Salvemini» Avtonomna tržaška Federacija KPI, tržaška Federacija komunistične mladine, Federacija PSI in Socialistično mladinsko gibanje, med drugim poudarjajo, je Trst tudi ob drugih prilikah manifestiral proti fašistični vladi ter zahteval milostivev junaških španskih borcev, ki so v zaporih in v izgnanstvu. Tudi tokrat se zaključuje pismo, s katerim tifašisti iz Trsta, Slovenci Italijani, združeno zahtevajo avico za španske antifašiste.

ri je zahteval učinkovite krepe za preprečitev nadaljnega širjenja goveje sliče in parkljeveke ter dodatev primerne podpore iz državnih sredstev tistim živalim, ki so bili zaradi letošnje epidemije težko prizadeti.

Proti fašističnim izgredivom

V četrtek je tov. Vidali naslovil na predsednika vlade in na ministra za notranje zadeve pismeno interpelacijo, v kateri zahteva, da pristojna oblastva sprejmejo potrebne ukrepe za to, da v Trstu, ki je bil odlikovan z zlato kolajno odporniškega gibanja prenehajo fašistični izrodki šovinistična nasilja proti Slovincem, oskrum spomenikov padlih za svobodo in kampanja, ki podžigajo mrznjo med obema tujičinama narodom.

V interpelaciji nadalje vprašuje, kaj nameravajo sprejeti oblasti za preprečitev fašistične manifestacije, ki jo baje nameravajo organizirati v nedeljo mladinske fašistične organizacije, pri pretvezo proslave 100-letne zedinjenja Italije.

Obvestilo za kmetovalce

NAKAZILA ZA DVIG VEČIN TRILETNE DETELJE TRAVNE MEŠANICE

Obveščamo kmetovalce, ki svojčas naročili pri Pokrajinskem kmetijskem nadzorništvu — ulica Ghega, št. 6/1, seme večne in triletno detelje ter travne mešanice po nižji ceni, da lahko dvignejo na dežu nadzorništvu tozadevna nakazila.

Zakaj so komunisti glasovali proti „zelenemu načrtu“

Vladni načrt ščiti koristi monopolov in škoduje koristim kmečkih množic

Komunisti in socialisti so v poslanski zbornici glasovali proti takoimenovanemu »zelenemu načrtu«, ki ga je izdelala in predložila v odobritev demokristjanska vlada. »Zeleni načrt«, kot so si ga zamislili demokristjani in tisti, ki jih podpirajo, ne more v nobenem primeru zagotoviti razvoj in žaščito kmetijstva, ker teži samo za tem, da zaščiti koristi veleposestništva in monopolov. Ta načrt ne vsebuje niti najmanjših zahtev, ki so jih postavili pravi predstavniki kmetov, to je predstavniki tistih, ki zemljo obdelujejo. Toda demokristjani so, namesto da bi bili vzeli v poštev zahteve teh slojev, ostali na svojih pozicijah, to je: ostali so zvesti stališču, da je treba zaščititi koristi veleposestništva in monopolov. Zato so i komunisti, i socialisti glasovali proti takoimenovanemu »zelenemu načrtu«. In potem, ko so to storili, so demokristjani, namesto, da bi se sramovali svojega početja, mobilizirali vso svojo propagando, ki skuša preslepiti javno mnenje, trdeč, da so komunisti še enkrat glasovali proti razvoju kmetijstva. Tudi po naših vaseh so nalepili številne lepake, v katerih prav to poudarjajo.

Toda kako stoje stvari nam zelo zgovorno prikazuje članek, ki ga tu spodaj objavljamo. Dejstva, ki jih navajamo so neizpodbitna.

Demokristjanska agrarna politika je v polnem polomu. Zaradi te, povsem zgrešene, politike je v Italiji na stotisoče srednjih in malih kmetov na robu propada. Cene kmetijskih pridelkov so padle. Toda to velja samo za tiste, ki te pridelke pridelujejo in jih prodajajo, za potrošnike, ki pridelke kupujejo, pa veljajo še vedno stare cene, odnosno so te mnogih primerih celo narasle.

Monopoli tarejo kmetijstvo na splošno, zlasti pa male in

srednje kmete. Prav tako ga tarejo davki. Zaradi tega je mnogo kmetov opustilo obdelovanje zemlje; zaradi tega kmetje in kmečki delavci silijo v mesta in iščejo zaposlitve v industriji, kar seveda po drugi strani spravlja v težave mestni proletariat, kateremu že itak primanjkuje delo.

V starih italijanskih pokrajinah je še vedno zelo razširjeno spolovinarstvo. Tudi to se nahaja v hudi krizi in to po krivdi zgrešene politike demokristjanov. Dohodki spolovinarjev v veliki večini primerov, ne zadoščajo niti za najskromnejše življenjske potrebe.

Nič čudnega, torej, ako je v preteklem letu celokupna čista kmečka proizvodnja nazadovala, dočim je monopolska industrijska proizvodnja narasla.

V letih od 1953 do 1959 je indeks proizvodnih stroškov narasel od 100 na 130; v istem obdobju pa je indeks kosmate proizvodnje za prodajo narasel le od 100 na komaj 112. Z drugimi besedami povedano: v omenjenem obdobju je proizvodnja narasla le za 12 odst., proizvodni stroški pa so narasli za 30 odst. V glavnem so ti stroški narasli zaradi podražitve industrijskih proizvodov, ki jih dajejo na tržišče monopolske skupine Montecatini, Fiat, električne družbe in Federconsorzi, to je zaradi podražitve gnojil, poljedelskih strojev, elektrike, izbranih semen itd.

Medtem ko monopolisti širijo povsod oblast pa vladna politika, prek investicij, ustvarja takoimenovane »otoke razvoja« ki so omejene le na nekatera omejena področja, v glavnem v ravninskem svetu na severu države, kjer vlada kapitalistično veleposestništvo. Namesto, da bi z modro politiko vlada težila k odpravi tako velikih razlik med Severom in

Jugom države, se te razlike še večajo. Zaradi te zgrešene politike propada kmetijstvo v gorskem svetu, tako na Jugu kot tudi na Severu. Osredotočenje investicij na kapitalistična veleposestva v Padski nižini je rodilo velikanske dobičke veleposestnikom. Po zaslugi take politike, ki temelji na »produktivnosti« so se vele-

3. ustanoviti se mora vsedržani sklad, ki naj zagotovi kmetom dostop do kreditov;

4. uvesti se mora deželno načrtovanje in demokracično nadzorstvo nad investicijami, s polno udeležbo dežel, pokrajin, občin ter sindikalnih, kmečkih in združnih organizacij;

5. ukiniti je treba zemljiške

Trst, 21. februarja 1961 — Med demonstracijo delavcev je policija na surov način napadla in pretepla nekega delavca iz Tovarne strojev. »Pregrešil« se je s tem, ker je kot udeleženec manifestacije zahteval izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev. Takih prizorov je bilo več, saj je znano, kako surovih metod se je tistega dne poslužila policija, kar je povzročilo splošno ogorčenje meščanov. Naslednji dan je bila v Trstu enourna splošna stavka v znak solidarnosti z delavci in v protest proti policijskemu napadu.

posvesta v Padski nižini mehanizirala na račun države. Zaradi te mehanizacije je izgubilo delo na desetisoče poljskih delavcev in dninarjev. Toda kljub temu, da moderno in mehanizirano kmetijstvo nudi toliko dobičkov veleposestnikom, poljski delavci nimajo nobene stvarne koristi.

Vlada je pred kratkim hobeče propagirala kaj vse naj bi prinesel petletni načrt za razvoj kmetijstva, to je »zeleni načrt«. Toda že iz tega, kar smo doslej navedli je zelo jasno razvidno, da bodo imeli koristi od tega načrta le monopol in pa zemljiški magnatje. Prav ta načrt bo v še večji meri pospešil povečanje, že itak velikih, protislovij. In prav zato so komunisti in socialisti glasovali v poslanski zbornici proti zakonu o takoimenovanemu »zelenemu načrtu«.

Akeije komunistov na tem področju so zapopadene v sledečih desetih bistvenih točkah:

1. vsi prispevki morajo biti rezervirani kmetom, bodisi posameznikom ali tistim, ki so združeni v združenjih;
2. kmečki blagajni je treba dodeliti primerna nakazila, ki naj služijo za pospeševanje dodelitve zemlje tistemu, ki jo obdeluje, kar velja v prvi vrsti za tista področja, kjer je najbolj razširjeno spolovinarstvo;

6. razviti je treba svobodno in prostovoljno združništvo med kmeti in to v vseh mogočih oblikah, bodisi na področju proizvodnje, kot služnosti, nabave in prodaje itd.;

7. kmetje morajo sodelovati v vodstvu vseh ustanov in konzorcijskih, ki zanimajo kmetijstvo ali tržišče;

8. imponirati je treba obveznost zemljiških izboljšanj na račun lastnikov zemljišč;

9. kmetom je treba zagotoviti stabilnost na kmetijah, povečanje zaposlitve, razvoj specializiranega pridelovanja, in uvedbo najnaprednejše tehnike pri obdelovanju zemlje;

10. izvesti razlastitve zemljiških magnatov, ki ne izpolnjujejo gori omenjenih obveznosti in dati zemljo tistemu, ki jo obdeluje.

Iz vsega tega je razvidno, da obstajata dve, povsem različni, agrarni politiki. Eno je politika, ki jo zagovarja vlada in ki se zavzema za razširitev in povečanje kapitalističnega veleposestništva na račun javnih sredstev in kar odpira perspektive še večjih strukturnih neuravnovesenosti; druga pa je politika, ki jo zagovarjajo komunisti in ki zavrača v celoti vladno politiko ter si postavlja

(Nadaljevanje na 4. strani)

Kulturno-prosvetni obzornik

NOVA PREMIERA
SLOVENSKEGA
GLEDALIŠČA

V soboto 18. marca smo v tržaškem Avditoriju prisostvovali premieri Nušičeve komedije »Dr«.

Avtor, Branislav Nušič je pri nas že poznan, saj je to že šesto njegovo delo na tržaškem odru. Njegova dela, polna vedrega smeha in posrečenih karakterizacij, so tudi v Trstu vedno doživela topel odjek, razumevanje in hvaležno krohotanje.

Nova premiera je le potrdila to tradicijo. Tržaško občinstvo je dojelo njegov neposredni humor in tudi osti satire, ki so veljale družbenim hibam. V tem pogledu sicer delo nima značaja ostrega bičanja nekega družbenega sloja, ali posameznih napak, doslednosti izpovedovanja neke določene ideje, a je prav gotovo priznanja vredno to, da je režiser Adrijan Rustja znal poudariti in zaostri ti sociološki element in na ta način postavil svežo komedijo, ki je zazvenela, tudi v tukajšnjem okolju, dokaj aktualno.

Inscenacija Jožeta Cesarja je bila preprosta, a zgovorna; z nekaj dekorativnimi elementi nam je podal folklorni značaj mljeja ter dal važnost predvsem »diplomi« in blagajni.

Sodeloval je ves igralski ansambel, dopoljen s člani igralske šole Mirando Caharija in Noro Jankovič ter gosti Angelo Caharija in Justino Vugo. Pohvaliti moramo prav vse nastopajoče. Ugajal nam je Modest Sancin v podobi Živoje Cvipoviča, bogatega trgovca, ki je prepričan, da si z denarjem lahko kupi vsega, doktor sinu, priče, glasove pri volitvah, spoštovanje, srečo. Zelo dobri so bili kot njegova žena Leli Nakrstova, njun otrok Edward Martinuzzi, Stane Staršinič v vlogi Velimirja Pavloviča, Stane Raztresen kot dr. Reiser, Zlata Rodčkova kot Sojka in njem mož Silvij Kopal, Klara-Mira Sardočeva in Marica-Silva Raztresen. Zelo izrazito je podal lik strička Blagoje Jožko Lukeš, ki je s svojo interpretacijo »zavladal« na sceni.

Predstava je sveža, vedra in vestno postavljena na oder. Tudi zato pripomočemo vsem tržaškim Slovincem, naj si ogledajo to peto letošnje umetniško delo našega gledališča.

S. A.

KNJIŽNE IZDAJE V
SOVJETSKI ZVEZI

Leta 1961 bodo v Sovjetski zvezi izdali okrog 700 različnih književnih del v 27 jezikih. Mnogo del bo izšlo v angleščini, francosčini, kitajščini, arabščini in v drugih jezikih. Izšlo bo med drugim več kot 30 priložnikov s področja tehnike, matematika, prirodoslovja in medicine. V raznih tujih

jezikih, ki spadajo med najbolj razširjene na svetu, bodo med drugim, tudi dela slovitih ruskih klasikov, kot so Gorki, Tolstoj, Solohov, Fadejev in Makarenko. Med drugim so važna tudi sledeča dela, ki jih bodo objavile razne sovjetske založbe: Spomini indijskega predsednika Prasada, Avtobiografija predsednika Gane, Nkrumaha, Zbirka govorov predsednika Turčije, Ataturka in Partizanska vojna, ki jo je napisal znani kubanski javni delavec Ernesto Che Guevara.

FILM

»PLANET NEVIHT«

V leningrajskih filmskih studijih so začeli snemati dolgometažni film pod naslovom »Planet neviht«, ki bo prikazoval velike znanstvene podvige za pripravo medplanetarnih, poletov. Film bo med drugim prikazoval sovjetsko vesoljsko ladjo, ki ima na krovu sovjetske raziskovalce in ki leti proti Veneri. Prav tako bo prikazoval zelo zanimive dogodke v zvezi v bivanjem človeka v vsemirju in njegovega prodora v neznani svet drugega planeta.

UNIVERZA

PRIJATELJSTVA

Kot je znano je bila v Moskvi ustanovljena univerza prijateljstva. V teku je vpisovanje za prvo akademsko leto, ki se bo uradno začelo 1. septembra letos. Ta univerza je v prvi vrsti namenjena študentom iz Azije, Afrike, Latinske Amerike in iz Sovjetske zveze. Zaenkrat bo imela univerza šest fakultet in sicer inženirsko, agronomsko, medicinsko zgodovinsko in filološko ter fakultete za ekonomijo in pravo ter matematiko in fiziko. Vpisovanje se bo zaključilo že 30 aprila.

RUSKA LITERATURA
IN SLOVANI

Institut za rusko literaturo pri Akademiji znanosti ZSSR je potrdil načrt za objavo obširnega študija o funkciji in mestu, ki ju je imela ruska literatura na področju slovanske literature v času od sedmega do sedemnajstega stoletja. Pri delu bodo sodelovali znani strokovnjaki iz raznih slovanskih dežel. Češki strokovnjak Kralič bo obdelal zelo delikatno poglavje o rusko-čeških odnosih v enajstem in dvanajstem stol., bolgarski profesor Duicev bo preučil središča bolgarsko, bizantinsko-ruskih odnosov, V. P. Adrijanova pa bo obdelala poglavje o vplivu ruske literature v Srbiji in sicer v dobi od petnajstega do sedemnajstega stoletja. Ruski znanstvenik S. Lurie, ki je asistent na Inštitutu ruske literature, pa bo obdelal poglavje o ruskih stikih s slovanskim svetom v dobi od petnajstega do sedemnajstega stol. in to v luči problemov zunanje politike.

Poslanec Amendola o problemih kmetijstva

Komunistični poslanec tov. Amendola je pred glasovanjem o takoimenovanem »zelenem načrtu« v poslanski zbornici obrazložil, zakaj komunisti nasprotujejo zakonskemu predlogu, ki ga je predložila vlada. Na tem mestu objavljamo krajši izvleček iz tega govora.

»V resnici gre tu samo za ime nekega načrta, to je takoimenovanega zelenega načrta. Gre samo za propagandistično geslo, za katerim pa ni nobene volje in ne sredstev za uresničitev tega načrta in politike razvoja sploh. Nasprotno, obstaja volja, in načrt je sredstvo, za nadaljevanje pospešenega procesa, ki naj privede do uvrstitve položajev monopolskega kapitala v italijanskem gospodarstvu na splošno in na področju kmetijstva še posebej. Zato mi zavračamo ta zakon, ne le zato, ker ga smatramo za pomanjkljivega in neprimerne, ampak za to, ker vemo, da je primeren za dosego drugih ciljev, ki jih postavljajo tisti gospodarski krogi, ki nadzorujejo gospodarsko in politično življenje v italijanski državi.

Zeleni načrt je dejansko sredstvo za pospešitev osredotočenja investicij velikim kapitalističnim posestvom, ki predstavljajo osrčje italijanskega kmetijskega kapitalističnega bogastva in ki silijo k opuščanju kmetijstva in k postopnemu propadanju istega, v nekaterih deželah, tako v hribovitih področjih kot na jugu države. Teh veleposestev, ki bi se okoristile z zelenim načrtom je v državi kvečjemu okrog 80.000, dočim je malih in srednjih kmetij, ki bi jih ta načrt prizadel nad 3 milijone.

Predstavniki slovenskih profesorjev pri parlamentarni komisiji za šolstvo

Kako potekajo priprave za uzakonitev slovenske šole

Ta teden je odšla v Rim delegacija slovenskih profesorjev iz Trsta in Gorice z namenom, da osebno posreduje na pristojnih mestih za pospešitev nadaljnje razprave o zakonskih predlogih za slovensko šolo. V sredo je delegacijo sprejela skupina komunističnih poslancev, v kateri so bili tov. Vidali, Franco, Beltrame in Roffi. Iste dne je slovenske profesorje sprejel tudi socialistični poslanec Marangone. Naši profesorji so se srečali tudi s predsednikom parlamentarne komisije Erminijem in s poročevalcem v omenjeni komisiji Franceschinijem.

Kot smo že v naši prejšnji številki poročali, je parlamentarna komisija za javno vzgojo dne 1. marca začela razpravljati o zakonskih predlogih za slovenske šole v Italiji. Kasneje je to vprašanje običajno na mrtvi točki. Iz nepojasnjenega razloga je omenjena komisija enostavno odložila nadaljnje razpravljanje o tem, za nas tako važnem, vprašanju. Ta vest je silno vzemirila vso slovensko javnost, zlasti na Tržaškem in na Goriškem. Številne organizacije so proti temu ostro protestirale. Med drugim je protestirala tudi tržaška Nova delavska zbornica CGIL. Tudi enotna ženska organizacija ZDŽ je poslala v Rim svoj protest z zahtevu, naj se o vprašanju slovenske šole nemudoma razpravlja. Naše žene so s številnih pro-

slav ob priliki 8. marca poslale protestna pisma naslovljena na predsednika omenjene parlamentarne komisije. Naravno je, da na tem mestu ne moremo podrobneje pisati o vseh zadevnih protestih, zato se omejimo na to, da objavljamo vsebino pisma, ki so ga poslale v Rim naše žene iz Barkovljah.

To pismo se glasi:

Poslanec ERMINI
Predsednik komisije pri ministrstvu za javno vzgojo
v RIMU

Dovoljujemo si Vas opozoriti, da je bila sprejeta na prazniku mednarodnega ženskega dne, ki je bil 12. marca 1961 v Barkovljah pri Trstu, sledeča resolucija.

Demokratske žene v Barkovljah, zbrane ob priliki krajevnega praznika osmega marca, odločno obsojajo dejstvo, da je bila diskusija o pravni ureditvi slovenskih šol v Trstu, Gorici in Vidmu, ponovno odložena.

Smatrajo, da je vsako zavlačevanje v škodo slovenskega šolstva in proti narodnim koristim Slovencev.

Zato vas pozivajo da nemudoma povzameta vse potrebne mere, da se razprava zopet nadaljuje in zaključi, ter se dokončno reši pereče vprašanje slovenskih šol v Italiji, ki že toliko let čaka pravilno ureditev.

V spomin tov. Sedmaku iz Križa

V Sv. Križu je umrl Jože Sedmak, star 70 let. Pokojni je bil znan kot poštenjak, antifašist in zaveden Slovenec. Naj mu bo lahka domača gruda.

ŠOLSKE VESTI

«Prošnje za pripustitev k usposobljenostnemu izpitu na drž. učiteljsko s slovenskim učnim jezikom v Trstu naj redni

kandidati in privatisti vložijo do 31. marca 1961».

«Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da je treba vložiti prošnje za zrelostni izpit do vključno 31. marca 1961. Pojasnila daje tajništvo Znanstvenega liceja v ulici Lazzaretto vecchio št. 9/II. vsako dopoldne od 10. do 12. ure».

Radijske oddaje morajo biti namenjene vsem poslušalcem

Interpelacija komunističnih poslancev o RTV Nekaj ugotovitev o postaji Trst A

11. marca letos je skupina italijanskih komunističnih poslancev predložila posebno interpelacijo, naslovljeno na predsednika ministrskega sveta, v zvezi s položajem italijanskega radija in televizije. V interpelaciji je med drugim poudarjeno, da mora radijska in televizijska služba, ki je državna, biti vsestransko objektivna in nepristranska, kar velja tako za govornike kakor tudi za druge sporedne. Ta interpelacija se nanaša na celotno radijsko in televizijsko službo in torej velja tudi za radio Trst A, ki spada v sklop italijanske radiotelevizije in ki oddaja v slovenskem jeziku.

Kot Slovence nas v prvi vrsti zanimajo ravno programi radijske postaje Trst A. Če prihaja do velikih pristranosti v programih, ki jih oddajajo ostale italijanske postaje v italijanskem jeziku, povsem lahko trdimo, da je pristranost tržaške postaje, ki oddaja v slovenskem jeziku, še tem bolj do izraza.

Velika večina programov, ki jih oddaja omenjena postaja je v toliko slovenska, v kolikor je govornik v slovenskem jeziku. In še ta je pogostoma zelo slab. Napovedovalci so si, med drugim, že nakako prisvojili besede: «Oprostite, popravljamo».

Poročila na splošno so vse prej kot pa namenjena slovenskim poslušalcem. Pri poslušanju poročil in številnih drugih govornikov prevladuje pri veliki večini naročnikov vtis, da poslušanje branje biltena tržške ali katere koli druge podružnice demokristjanske stranke.

Radijski kronisti so vedno dobro obveščeni o tem, kaj je rekla ta ali oni demokristjanski prvak v Trstu, Gorici ali Vidmu, kaj je sklenila fašistično nastrojena Lega nazionale itd.

Ko so n. pr. fašistični razgrajaci rovarili po tržaških ulicah, povzročali nered, žalili Slovence in vzklikali «smrt ščavom!» pa je tržaški radio molčal in je kvečjemu šele potem, ko je ves demokratični tisk poročal o dogodkih in protestiral, sporočil kakšno zelo zavito in nejasno vestico.

Pa še nekaj hočemo na tem mestu podčrtati. Programi, taki kot so danes na tržaškem radiu v slovenskem jeziku, bi

v okviru pobud predvidenih v kulturnem sporazumu med Italijo in Sovjetsko zvezo, je v ponedeljek 20. marca nastopil v gledališki dvorani «Teatro Nuovo» pod okriljem ustanove «Società dei Concerti», svetovno znani sovjetski kvartet «Borodin».

Kvartet je prispel v Italijo pred nekaj tedni in je nastopil v Turinu in Modeni. Po tržaškem koncertu bo še nastopil v Milanu, Rimu, Firencah in Aquili.

Sedanji obisk članov kvarteta

v našem mestu ni prvi: umetniki so že nastopili leta 1958. Vendar, ko so nastopili v ponedeljek zvečer, so prisotno tržaško publiko ponovno prevzeli s svojim čudovitim izvajanjem.

Kar posebno označuje kvartet je visoka tehnična popolnost ki sega do najvišje stopnje in mojstrska, presenetljiva vlitost celotnega ansambla ter osebna dovršenost poedinih članov, ki nudijo publiko pravi umetniški užitek.

Zato je tržaška publika v Novem gledališču nagradila kvartet s prisrčnim ploskanjem.

Združenje za kulturne stike med Italijo in Sovjetsko zvezo je v dneh bivanja sovjetskih umetnikov v Trstu priredilo na sedežu v Trstu, v Križu, pri Sv. Barbari in v Čamporah, kulturne večere bratstva med tukajšnjim in sovjetskim ljudstvom.

DELO

GLASILO AVTONOMNE TRZASKE FEDERACIJE K.P.I.
Uredništvo in uprava sta v Trstu, ul. Capitolina 3, telef. 44-046 in 44-047. Odgovorni urednik je Rudolf Blažič (Biagi). Tiska Tip. Riva v Trstu, ul. Torrebiana 19.

Peči in štedilniki

NAJMODERNEJŠIH OBLIK NA VSA GORIVA.

- ELEKTRICNI LIKALNIKI, SESALCI ZA PRAH, PRALNI STROJI, HLADILNIKI.
- LESTENCI TER VSEH VRST ELEKTRICNE LUČI.
- DEKORATIVNI PREDMETI.
- SERVISI IZ PORCELANA.
- NAMIZNI PRIBOR (Besteck) IZ NERJAVEČEGA JEKLA (Rostfrei).

KERŽE

TRST
Piazza S. Giovanni 1
PRODAJA TUDI NA OBROKE

akademsko izobrazbo in bi lahko dvignili kulturno raven na zares visoko raven, a jim to ni dano, pridemo tem bolj do zaključka, da je zares nujno napraviti red pri tej radijski postaji. Toda ker je tudi radio Trst A v sklopu Italijanske radiotelevizije, poudarjamo, da je krivda za tak kaos, ki smo ga le bežno opisali v tem sestavku, v prvi vrsti na vodstvu Italijanske radiotelevizije.

Skraini čas je torej, da se tudi na tržaški radijski postaji napravi red. Tudi zato pozdravljamo interpelacijo, ki so jo predložili komunistični parlamentarci v zvezi s tem vprašanjem na splošno in smo jim hvaležni, da so napravili tak korak!

Velika izbira štedilnikov peči na premog, plin in elektriko zaloga tekočega plina in postrežba na dom

BRUSINI CARLO
zastopnik "FLAMINAGAS,,

TRST - Ul. Cesare Battisti, 20. - telef. 29-041

Vladni načrt za kmetijstvo

(Nadaljevanje s 3. strani)

za cilj obrambo ter razvoj male in srednje kmečke posesti in združništva, v vseh njegovih oblikah, kar odpira v okviru agrarne reforme, ki je predvidena tudi v republiški ustavi, perspektivo razvoja celotnega kmetijstva, dvig življenjske ravni, nabavnih možnosti kmetov, racionalno izkoriščanje zemlje in uvajanje enakomernih socialnih odnosov.

Pri liniji, ki jo zasleduje vlada so zainteresirani zemljiški magnatje in monopoli, to so tiste sile, ki so nasprotne napredku in demokraciji. Pri politiki pa, ki jo zagovarjajo komunisti, so zainteresirani kmetje, ki zemljo obdelujejo in to v okviru celotnega razvoja kmetijstva. Zato pa, da bo prevladala ta politika, je potrebna najširša enotnost kmetov, splovinarjev in dninarjev — torej tudi naših kmetov — ter solidarnost vse delovne sile, malih in srednjih proizvajalcev, skratka vseh tistih, katerim je pri srcu razvoj kmetijstva in demokracije.

Konfekcije VITTADELLO

Trst - Ulica Dante št. 12 - telefon 37-861

Konfekcija Vittadello

sporoča svojim cenjenim odjemalcem, da je podružnica v Trstu ul. Dante 12 tel. 37-861

začasno zaprta zaradi prenovitvenih del in da bo ponovno začela poslovati predvidoma še pred velikonočnimi prazniki.

Kdor enkrat kupi pri VITTADELLO se bo vedno poslužil pri VITTADELLO

Konfekcije VITTADELLO
Trst - Ulica Dante št. 12 - tel. 37-861

